

**CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE
RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID**

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Advies nr. 47

omtrent het Gewestelijk Innovatieplan 2016-2020 en de nieuwe OOI Ordonnanties

Dit advies werd opgemaakt door de werkgroep Gewestelijk Innovatieplan en Ordonnanties, en goedgekeurd op 24 juni 2016.

Voorwoord

Overeenkomstig artikel 4 § 1, lid 2 van de Ordonnantie van 10 februari 2000 (BS 16.03.2000), heeft de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest via zijn Staatssecretaris, mevrouw Fadila Laanan, bij de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een adviesaanvraag aanhangig gemaakt betreffende het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) 2016-2020 en de nieuwe Ordonnanties voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (OOI). Deze twee documenten werden bij eerste lezing goedgekeurd door de Regering op 29 april 2016.

De Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWB^{BHG}) formuleert een gemeenschappelijk advies voor zowel het nieuwe GIP als de Ordonnanties. De leden spreken de voorkeur uit voor een algemeen advies, veeleer dan in te gaan op details.

Advies van de RWB^{BHG}

De RWB^{BHG} bevestigt het integratief en compleet karakter van zowel het GIP als de Ordonnanties. Beiden getuigen van creativiteit, door bijvoorbeeld in te zetten op spin-outs en co-creatie, en hanteren een doortastende strategie voor het versterken van de band tussen de industrie en academische wereld (bijvoorbeeld Doctiris). De Ordonnanties garanderen bovendien een maximale dekking van potentiële innovatie ondersteuningsmaatregelen binnen het kader van de huidige nationale en Europese wetgeving. Ze openen een breed spectrum aan potentiële maatregelen, wat niet wegneemt dat deze niet rechtstreeks in de besluiten worden opgenomen. De RWB^{BHG} bedankt de gewestelijke verantwoordelijken voor dit goede werk.

Desalniettemin formuleert de Raad een aantal bemerkingen, die hij integreert in een algemeen advies aan de Regering op vijf domeinen.

Scale-ups (PRI)

Scale-up bedrijven bevinden zich in een meer mature fase die directer bijdraagt tot economische ontwikkeling in vergelijking met start-ups. Deze groep wordt onderbelicht in het GIP. Vlaanderen heeft op dit moment projectoproepen en investeringsfondsen voor scale-ups. Ook Wallonië (vanuit het kabinet van Minister Marcourt) ondersteunt scale-ups, door het verschaffen van terugvorderbare voorschotten later in de innovatiecyclus. De Raad adviseert om in het GIP ook dergelijke specifieke close-to-market ondersteuningsmaatregelen te voorzien voor scale-ups. Een voorbeeld kan zijn het expliciet integreren van scale-ups in het numeriek fonds of het opstellen van projectoproepen voor scale-up clusters.

Nieuwe begunstigden

De Ordonnanties laten subsidies aan non-profit actoren en het financieren van niet-technologische innovatie toe. De Raad uit een bezwaar tegenover deze openstelling en maant aan tot voorzichtigheid aangaande de kwaliteitscriteria voor deze groep:

- Economische valorisatiecriteria. De gewestelijke subsidies hebben economische valorisatie als doel. Hoe worden niet-technologische innovaties (economisch) gevaloriseerd? Welke criteria worden gehanteerd? Een voorstel kan zijn om een non-

profit actor te financieren bij de participatie in een project met een economische finaliteit dat door een onderneming, onderzoekscentrum of universiteit wordt getrokken. Ook kan het toegekende deel van het budget aan non-profit actoren worden beperkt.

- Kwaliteitscriteria voor de non-profit actoren. Het toetsingscriterium voor de universiteiten is academische excellentie; voor ondernemingen, die doelen op het verhogen van hun zakencijfer en winstmarge via het aanbieden van innovatieve producten op basis van autonome financiering, is dit de sociale en economische uitkomst. Op dit moment zijn weinig standaarden voorhanden om kwaliteitscriteria voor non-profit actoren af te bakenen. Ze vertegenwoordigen tevens een zeer diverse groep, die ook belangen- en drukkingsgroepen kan omvatten wat een risico voor objectiviteitsverlies en conflicts-of-interest met zich mee brengt.

Meer specifiek wat betreft Doctiris en innovatiecheques:

- Doctiris. De uitbreiding van Doctiris naar vzw's wordt door de Raad gezien als een goed voorbeeld van het objectiveren van de complementaire samenwerking tussen vzw's, universiteiten en ondernemingen.
- Innovatiecheques. Voor welke specifieke non-profit actoren worden innovatiecheques (cf. actie 16) geopend? Het is belangrijk te waken over de wetenschappelijke kwaliteit van de dienstverlener en, voor de begunstigde, over de mogelijkheden tot economische valorisatie.

Communicatie

Het GIP 2016-2020 en de Ordonnanties omvatten een breed spectrum aan ondersteuningsmaatregelen, waarvoor een ruimer budget beschikbaar is dan voorheen het geval was. Een dergelijk aanbod van maatregelen kan verwarring bij de gebruikers met zich meebrengen. De Raad wijst op het belang van een gedegen communicatiestrategie over de – door het Gewest– voorgestelde ondersteuningsmaatregelen en beslist om een werkgroep “communicatie en sensibilisering” op te richten.

Interregionale samenwerking (Ordonnanties)

De Raad acht de criteria voor (inter)gewestelijke samenwerking te strikt en stelt voor om inter-gewestelijke samenwerkingen niet in te kapselen in een “boekhoudkundige oefening” die zich richt op een precisiemeting van een al dan niet gegarandeerde reciprociteit bij elk van de acties. Daarentegen adviseert de Raad aan om te waken over de globale reciprociteit van alle acties met een interregionale component. De Raad begrijpt het politieke belang van reciprociteit maar vindt het niet noodzakelijk om hiervoor een al te strikt wettelijk kader te voorzien. Veeleer onderschrijft hij het belang van een goede dialoog tussen politiek en de administraties.

De financiering van economische activiteiten bij onderzoeksinstellingen (Ordonnanties)

Het deel over de financiering van economische activiteiten van onderzoeksinstellingen of de financiering van een onderzoekscentrum met economische activiteiten is moeilijk te begrijpen in de tekst (Ordonnantie 1, artikel 2, paragraaf 2). Er moet een verduidelijking komen in de

toelichting die toelaat om het toepassingsveld van Ordonnantie 1 helderder uit te leggen voor onderzoeksinstellingen die de grens van 20% aan economische activiteiten overschrijden. De definiëring van economische activiteit en de interpretatie van de 20% regel die toelaat een onderzoeksinstelling gelijk te stellen aan een onderneming roept vragen op bij de leden van de Raad. Hoe berekent men 20% van de globale jaarlijkse capaciteit van een onderzoeksinstelling?

De specifieke kwalificatie van het project (met economische of niet economische finaliteit) die wordt voorgelegd voor een financieringsaanvraag bepaalt de wettelijke basis en het percentage van tussenkomst. Een moeilijk te begrijpen aspect is in dit geval de noodzaak van een "statutaire" kwalificatie van een onderzoeksinstelling of onderneming. Welke is de "betreffende entiteit" in de kwalificatie? Is dit de onderzoeksinstelling in zijn geheel of haar verschillende deelaspecten?

Hoe moet, op het Brusselse niveau, de voorwaarde worden geïnterpreteerd die stelt dat economische activiteiten "louter ondergeschikt" en "direct gerelateerd aan en noodzakelijk voor de werking van de onderzoeksinstelling" zijn?

De Raad adviseert een duidelijke communicatie over de afbakening van economische activiteiten en een ondubbelzinnige vermelding in de teksten.

Bijkomende opmerkingen

Formulering

Benoeming van de actoren en (juridische) formulering kunnen duidelijker. De Raad adviseert om de termen "financieringspool", "begeleidingspool" en "huisvestingspool" helder te omschrijven en de terminologie gebruikt in de Ordonnanties coherent te maken met diegene gebruikt in het GIP. Voorts adviseert hij om het statuut van actoren zoals deze polen en de universiteiten te verduidelijken: zijn ze begunstigen of beheerders?

Uitvoeringsmodaliteiten

De uitvoeringsmodaliteiten van bepaalde programma's zijn erg –soms té– gepreciseerd. Bij Doctiris wordt bijvoorbeeld zeer expliciet ingegaan op de evaluatiecriteria van de doctorandus in kwestie. Dergelijke aanpak laat weinig ruimte voor de procesmatige bijsturing en de ontwikkeling van het programma over de tijd. De vereiste om het universitaire team, de industriële partner en de doctorandus op voorhand te bepalen maakt het op poten zetten van dergelijke projecten erg complex en lijkt het aantal projecten te beperken. Op zich is het voldoende om de projectevaluatie op een bilateraal team van een universiteit en een onderneming af te stemmen. De twee partners hebben dan tot doel om de voor hen best geschikte kandidaat aan te werven wanneer het project is goedgekeurd. Op basis hiervan adviseert de Raad om meer flexibiliteit in de Ordonnanties op te nemen.

Innovatiecyclus

De huidige sequentie van de ondersteuning voor POC, Launch en Pre-seed in de innovatiecyclus wordt positief onthaald door de Raad, maar vraagt om een naadloze

coördinatie in het geval van dossiers en, daarbij aansluitend, een sterke administratieve vereenvoudiging. Op dat vlak ziet de Raad ruimte voor verbetering in de toekomst.

Overhead

De huidige overhead vermeld in de Ordonnanties werd overgenomen van de Europese regelgeving en bedraagt 10%, het minimale criterium. In Wallonië, bijvoorbeeld, bedraagt deze 15%. De Raad vraagt zich af of, enerzijds, een harmonisering nodig is met de andere Gewesten, landen en/of Europese programma's, of anderzijds moet worden onderhandeld over de berekeningsmodaliteiten van overhead kosten tussen de financieringsinstelling en de begunstigde.

Bronnen

Gewestelijk Innovatieplan 2016-2020 en de nieuwe OOI Ordonnanties.